

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annettujen lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kiinteistönmuodostamislaissa tarkoitettujen toimituskousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain sekä yhteismetsälaissa ja yhteisaluelaisissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain voimaantulosäännöksiä siten, että lakien voimassaoloa jatkettaisiin 30 kesäkuuta 2021 saakka. Tarkoituksena on jatkaa epidemian johdosta keväällä 2020 säädettyjen määräaikaisten lain säännösten voimassaoloa siten, että kiinteistötoimituksia, osakaskuntien kokouksia sekä poronhoitolaissa tarkoitettuja kokouksia voitaisiin järjestää myös etäosallistumiseen ja rajoitetusti kirjalliseen menettelyyn perustuen taikka siirtää alkuvuodesta 2021 covid-19 -epidemian vaikutusten minimoimiseksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Koska esitys koskee vain lakien voimaantulosäännösten muuttamista ja epidemiatilanne vastaa väliaikaislakeja annettaessa vallinnutta, ovat esityksen sisällölliset perustelut käytännössä yhteneväiset keväällä 2020 annettujen väliaikaislakien kanssa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Nykytila ja ehdotetut muutokset.....	3
1.1 Kiinteistönmuodostamislain mukaiset toimituskokoukset.....	3
1.2 Yhteismetsälaissa ja yhteisaluellaissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten järjestämistä koskevat säännökset	4
2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
2.1 Kiinteistönmuodostamislaki.....	5
2.2 Yhteisluelaki, yhteismetsälaki sekä poronhoitolaki	6
3 Asian valmistelu	6
4 Voimaantulo	7
5 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	7
LAKIEHDOTUKSET	9
1. Laki kiinteistönmuodostamislain tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.	9
2. Laki yhteismetsälaissa ja yhteisaluellaissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	10
LIITE	11
RINNAKKAISTEKSTIT	11
1. Laki kiinteistönmuodostamislain tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.	11
2. Laki yhteismetsälaissa ja yhteisaluellaissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	12

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Kiinteistönmuodostamislain mukaiset toimituskokoukset

Voimassa oleva laki kiinteistönmuodostamislain mukaisen toimituskokouksen järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annettiin tilanteessa, jossa valtioneuvosto oli todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsee koronavirustilanteen vuoksi poikkeusolot. Tämän johdosta hallitus oli linjannut poikkeuksellisia toimenpiteitä, jotka on osittain saatettu voimaan valmiuslakiin (1552/2011) ja tartuntatautilakiin (1227/2016) sisältyvin valtuuksin ja toisaalta uusien lainsäädäntötoimenpitein. Näihin toimenpiteisiin kuuluivat muun muassa julkisten kokoontumisten rajoittaminen, Suomen ulkorajojen sulkeminen, erilaisten ravintoloiden ja kahviloiden aukiolon rajoittaminen.

Vaikka mainittuja valmiuslain tai tartuntatautilain mukaisia rajoituksia ei enää sellaisenaan ole voimassa, edellä esitettyjä vastaavia rajoitustoimenpiteitä sekä suosituksia on valtakunnallisia ja alueellisia lokakuussa 2020 käytössä edelleen, eikä niiden päättymisen tarkkaa ajankohtaa ole mahdollista arvioida. Mahdollista vallitsevassa epidemiatilanteessa on myös rajoitusten laajeneminen nykyisestä. Yksilölliset karanteenitoimet altistumistapauksissa estävät niin ikään useissa tilanteissa asianosaisten osallistumisen kiinteistötoimituksissa järjestettäviin kokouksiin. Covid-19 -epidemian tarkkaa kehitystä ja vaikutusta kiinteistötoimitusten toteuttamiseen loppuvuonna 2020 ja keväällä 2021 on mahdotonta tarkoin arvioida, mutta kevään 2020 kaltaisiin poikkeusoloihin on lokakuussa 2020 vallitseva tautitilanne huomioon ottaen tarpeellista varautua hyvissä ajoin, jotta yhteiskunnallisesti keskeisen kiinteistötoimitustuotannon keskeytyksen jatkuminen voidaan taata.

Yhteiskunnalliset rajoitukset ovat muuttuneet epidemian edetessä aiempaa enemmän paikallisesti toteutettaviksi, mutta selvää on, että kokoontumisrajoituksista, karanteeneista sekä riskiryhmien korostuneesta tarpeesta välttää fyysisiä kontakteja muodostuu useilla paikkakunnilla yhä edelleen este järjestää kiinteistötoimituksissa normaaleja kiinteistönmuodostamislain 172 §:n mukaan pakollisia kokouksia. Epidemian vaikutuksena olisi siten ilman poikkeussääntelyä yksittäisten kiinteistötoimitusten ja erityisesti laajojen infrastruktuurihankkeiden kannalta välttämättömien toimitusten pysähtyminen rajoitusten voimassaolon ajaksi sekä tästä seuraavaa huomattavaa haittaa kiinteistönvaihdannalle, yleiselle taloudelliselle toimeliaisuudelle sekä laajasti työllistävillä suurilla yhteiskunnallisilla hankkeilla.

Kiinteistötoimituksen yhteydessä pidettävän toimituskokouksen tarkoituksena on ensinnäkin antaa tietoa toimitukseen liittyvästä kiinteistönmuodostuksesta sekä toimituksen yhteydessä jo tehdyistä ja tehtäväksi tulevista toimenpiteistä. Toimituskokouksen toisena tarkoituksena on tarjota asianosaisille tilaisuus esittää vaatimuksensa asiassa sekä hankkia asian käsittelyn edellyttämä selvitys. Toimituskokous nähdään yleisesti hyvänä menettelynä sen varmistamiseksi, että asianosaiset ymmärtävät kattavasti mistä toimituksessa on kyse sekä tarpeettomien väärinkäsitysten välttämiseksi. Kokousmenettely helpottaa myös asianosaisten välistä dialogia ja edesauttaa asioiden ratkaisemista sopimusperusteisesti. Kokousmenettelyllä on tärkeä sijansa eritoten riitaisten kiinteistötoimituksiin sisältyvien kysymysten selvittämisessä.

Voimassa olevan väliaikaislain 302/2020 mukaisista toimintamalleista saadut kokemukset Maanmittauslaitoksen tuotannossa laista ovat olleet pelkästään hyvät ja myönteiset. Muun muassa yli puolessa yhteismetsätoimituksista on sovellettu joko kirjallista menettelyä tai etäosallistumista. Toimitusten asianosaiset ovat Maanmittauslaitoksen mukaan kiitelleet tarpeettoman

kokouksiin matkustamisen vähenemistä tilanteessa, jossa kaikenlaiset tarpeettomat ihmisten väliset fyysiset kontaktit muodostavat lisääntyneen riskin covid-19 -taudin leviämisestä.

Lain tarkoituksena on ollut maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä kuvatuin tavoin väliaikaisilla menettelyillä turvata kiinteistötoimitusten jatkuvuutta maailmanlaajuisista koronavirus-epidemiaa seuranneissa poikkeuksellisissa olosuhteissa Suomessa (MmVM 4/2020 vp.). Maanmittauslaitoksen näkemyksen mukaan lain tarkoitus on toteutunut hyvin.

Epidemiatilanteen viimeaikainen kehitys sekä kiinteistötoimitustuotannon keskeinen yhteiskunnallinen merkitys huomioon ottaen väliaikaisen lain voimassaoloajan päättymisen lähestyessä on selkeästi havaittu tarpeelliseksi ennakoida tulevaa tilannetta ja jatkaa etäosallistumisen ja kirjallisen menettelyn rajoitetusti mahdollistavien poikkeusmenettelyjen voimassaoloa kesäkuun 2021 loppuun saakka.

1.2 Yhteismetsälaissa ja yhteisaluelaissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaisissa tarkoitettujen kokousten järjestämistä koskevat säännökset

Kokoontumisrajoitukset ja muut viranomaissuositukset sekä karanteenimääräykset aiheuttavat sellaisenaan esteen yhteisaluelaissa (758/1989) ja yhteismetsälaissa (109/2003) tarkoitettujen osakaskuntien kokousten järjestämiselle niissäkin tapauksissa, joissa osakaskunnan ohjesäännön tai muiden sääntöjen mukaan varsinainen vuosikokous olisi pidettävä aikana, jolloin covid-19 -epidemiasta johtuen kansalaisten kokoontumista ja liikkumista rajoitetaan.

Yhteismetsälain 3 §:ssä tarkoitettujen osakaskunnan kokouksen pitämisestä säädetään yhteismetsälain 9 §:ssä ja valtuutetun käyttämisestä säädetään lain 11 §:n 3 momentissa. Vähintään yksi osakaskunnan kokous on pidettävä vuosittain ohjesäännössä määrättyä aikana ja kokouksessa päätetään muun muassa ylijäämän jakamisesta osakkaille sekä osakaskunnan toiminnan, talouden ja hallinnon kannalta keskeisistä kysymyksistä. Yhteismetsien hallinnon keskeyttömän jatkumisen turvaamiseksi on välttämätöntä, että myös poikkeusoloissa yhteismetsien osakaskunnat voivat päättää niiden vastuulle kuuluvista asioista tehokkaasti.

Yhteisluelain 3 §:ssä tarkoitettujen osakaskunnan kokouksen pitämisestä säädetään yhteisluelain 7 §:ssä ja valtuutetun käyttämisestä säädetään lain 14 §:n 2 momentissa. Osakaskunnan kokous on pidettävä vuosittain osakaskunnan säännöissä määrättyä aikana ja kokouksessa päätetään osakaskunnan alueen kalastuksen järjestämisen sekä osakaskunnan oman toiminnan, talouden ja hallinnon kannalta keskeisistä kysymyksistä. Yhteisluelain 17 §:ssä säädetään osakaskuntien edustajistojen kokouksista ja lain 19 §:ssä tarkoitettujen, osakaskunnan kokousten valmistelusta vastaavien hoitokuntien kokouksista 20 §:ssä.

Poronhoitolain (848/1990) 2 luvussa säädetään paliskuntain, paliskuntain hallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen kokouksista. Poronhoitolain 13 §:ssä säädetään paliskunnan kokouksesta, jonka järjestämisestä ja asioiden käsittelystä säädetään lain 16 §:n valtuuden nojalla tarkemmin asetuksella. Paliskunnan hallituksen kokouksesta säädetään poronhoitolain 17 §:n 2 momentissa ja Paliskuntain yhdistyksen kokouksesta säädetään lain 20 §:n 2 momentissa.

Covid-19 -epidemiatilanteen nykyvaiheessa (lokakuu 2020) myös edellä esitettyjen lakien mukaisia menettelyjä koskevien poikkeussäännösten voimassaolon jatkaminen on havaittu erittäin tarpeelliseksi, jotta osakaskuntatoiminta sekä poronhoidon kiinteistötoimitustuotannon keskeinen yhteiskunnallinen merkitys huomioon ottaen väliaikaisen lain voimassaoloajan päättymisen lähestyessä on selkeästi havaittu tarpeelliseksi ennakoida tulevaa tilannetta ja jatkaa etäosallistumisen ja kirjallisen menettelyn rajoitetusti mahdollistavien poikkeusmenettelyjen voimassaoloa kesäkuun 2021 loppuun saakka.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

2.1 Kiinteistönmuodostamislaki

Kiinteistötoimitusasioissa esitetään jatkettavaksi väliaikaista luopumista henkilökohtaisen läsnäolon tai asiamiehen läsnäolon velvoitteesta toimituskokouksissa. Asiaosaiset oikeutettaisiin osallistumaan sähköisesti toimituskokoukseen ja selkeissä yksinkertaisissa tapauksissa mahdollistettaisiin toiminta kirjallisessa menettelyssä. Ehdotettavalla lailla siten jatkettaisiin lain 302/2020 voimassaoloaika kesäkuun 2021 loppuun saakka muuttamalla lain voimaantulosäännöstä. Laki säilyisi sisällöllisesti täysin muuttumattomana.

Kirjallisen menettelyn mahdollisuus koskisi edelleen siis ainoastaan sellaisia asioita, joissa muutoksenhaku kokouksessa päätettävistä asioista on lailla kielletty tai joissa asianosaiset ovat yksimielisiä, eli kirjallisen menettelyn käyttö olisi poikkeustilanteessakin mahdollista vain hyvin rajoitetusti. Toimituskokous on keskeinen osa kiinteistönmuodostamislain mukaista toimitusmenettelyä, mitä kuvastaa muun muassa se, että lain säännöksissä toimituksen aloittaminen ja siihen liittyvät oikeusvaikutukset on sidottu nimenomaan ensimmäisen toimituskokouksen ajankohtaan. Toimituskokouksesta luopumisella ja kirjallisen menettelyn käytön mahdollistamisella ei Maanmittauslaitoksen havaintojen mukaan ole tähän mennessä havaittu olevan sellaisia yksittäistapauksellisia ennakoimattomia vaikutuksia, joiden ilmenemistä pidettiin mahdollisena myös alkuperäistä hallituksen esitystä koskeneessa maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (4/2020). Kirjallisen menettelyn käyttöä on kuitenkin aiemmin tavoin rajattu ja toimitusinsinöörin on yhä arvioitava toimituskokouksesta luopumista ja sen vaikutuksia aina tapauskohtaisesti mahdollisten negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi.

Voimassa olevan normaaliajan lainsäädännön perusteella esimerkiksi tärkeiden infrastruktuurihankkeiden toteuttaminen edellyttää lakisääteisten toimituskokousten ja katselmusten pitämistä hankkeen kohteena olevilla maa- ja vesialueilla. Toimituskokoukseen osallistuvien maanomistajien ja muiden asianosaisten määrä on lähes poikkeuksetta enemmän kuin 10 henkilöä ja he ovat eri puolilta maata, joten kokouksen järjestäminen on ongelmallista niin mahdollisten koontumis- ja liikkumisrajoitusten vallitessa kuin myös karanteenitapauksissa. Käytössä oleva väliaikainen etäosallistumisen väliaikaisesti salliva menettely on mahdollistanut kiinteistöjen omistajille ja hanketoimijoille infrastruktuurihankkeiden aloittamisen covid-19 -epidemian vuoksi annetuista rajoituksista sekä aktiivisista tautiketjuista riippumatta. Infrastruktuurihankkeilla, kuten välttämättömillä väylien ja voimansiirtolinjojen rakentamishankkeilla, voidaan merkittävästi edistää taloudellista toimeliaisuutta Suomessa, mikä erityisesti vallitsevassa tilanteessa on keskeistä. Infrastruktuuria käytännössä kehitetään käyttämällä toimittajina myös yksityisiä yrityksiä. Taloudellisen toimeliaisuuden lisäämisen ohella ehdotettavan lain tavoitteena on luonnollisesti estää ja rajoittaa covid-19 -epidemian laajenemista entisestään mahdollisimman tehokkaasti ihmisten välisiä fyysisiä kontakteja vähentämällä.

Covid-19 -epidemian vuoksi asetettujen kokoontumis- ja liikkumisrajoitusten voimassaolon kokonaisuudesta ei tätä esitystä laadittaessa ole mahdollista tarkoin arvioida. Tilanne on niiltä osin vastaava kuin se oli keväällä 2020 väliaikaislainsäädäntöä ensi kerran valmisteltaessa. Kiinteistötoimitustuotannon ja merkittävien infrastruktuurihankkeiden keskeytyksettömän jatkumisen kannalta onkin tärkeää, että kiinteistötoimitusprosessiin säädettäviksi esitettävät poikkeukset olisivat voimassa riittävän pitkään poikkeustilanteen mahdollisesti pitkittyessä edelleen ja mahdollisten uusien valtakunnallisten tai alueellisten rajoitusten tullessa voimaan.

Riittävän pitkällä voimassaoloajalla on mahdollista antaa toimituksiin osallisille hyvissä ajoin mahdollisuus ennakoida heitä koskevien kokousten tulevan järjestettäväksi teknisiä viestintävälineitä hyödyntäen. Asianosaisille jää tällöin riittävästi aikaa valmistautua teknisiin järjestelyin

kokouksiin osallistumiseen. Lisäksi riittävällä voimassaoloajalla voidaan kriisin jatkuessa vaikuttaa siihen, etteivät kiinteistötoimituksista riippuvainen yleinen taloudellinen toimeliaisuus tai investointihalukkuus vaarannu toimitusten jatkuvuuteen liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi.

Ottaen huomioon kiinteistötoimitusprosessin kokonaisuuden kokouksutsuaikoinen ja muine kokouksen järjestämiseen liittyvine toimenpiteineen, asianosaisten sekä viranomaisten kannalta on tarpeen saada riittävän ajoissa tieto poikkeusjärjestelyiden mahdollisuudesta tulevissa toimituksissa. Poikkeukset esitetään edellä esitetyistä syistä säädettäväksi tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa vuoden 2021 kesäkuun loppuun asti.

2.2 Yhteisaluelaki, yhteismetsälaki sekä poronhoitolaki

Mahdollisten jatkuvien liikkumis- ja kokoontumisrajoitusten sekä karanteenimääräysten johdosta esitetään, että yhteisalueen ja yhteismetsän osakaskunnan sekä paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen kokoukset voidaan myös alkuvuonna 2021 tarvittaessa järjestää etäosallistuen sähköisesti esimerkiksi käyttämällä puhe- tai näköyhteyden kokoukseen osallistuvien välillä mahdollistavaa teknistä tiedonvälitystapaa, itse sähköpostilla osallistuen tai valtakirjoilla toisen sähköpostia käyttäen. Mainitun kaltaiset tavat järjestää osakaskunnan kokous tai osallistua siihen eivät voimassa olevan normaaliajan lainsäädännön mukaan ole mahdollisia ja ne on havaittu erittäin tarpeellisiksi vallitsevassa poikkeustilanteessa. Kokouksen järjestäminen mainittuja sähköisiä tiedonvälitystapoja hyödyntäen olisi esityksen mukaan mahdollista myös yhteisalueain 17 §:ssä tarkoitettujen osakaskuntien edustajistojen sekä yhteisalueain 19 §:ssä ja yhteismetsälain 24 §:ssä tarkoitettujen hoitokuntien osalta.

Jos osakaskunnan säännöt tai ohjesääntö taikka Paliskuntain yhdistyksen säännöt edellyttävät, että kokous järjestetään aikana, jolloin sovelletaan kokoontumis- ja liikkumisrajoituksia, eikä kokousta kyetä järjestämään sähköisesti, kokous saataisiin siirtää pidettäväksi mahdollisimman pian rajoitusten päättymisen jälkeen.

Yhteismetsien hallinnon ja kalavesien valtakunnallisen hoidon ja yhteisen maaomaisuuden hallinnon keskeytyksettömän jatkumisen turvaamiseksi on välttämätöntä, että myös poikkeusoloissa osakaskunnat voivat päättää niiden vastuulle kuuluvista asioista tehokkaasti. Paliskunnat osallistuvat muun muassa poromäärien hallintoihin, ja niiden kokousten mahdollistaminen on välttämätöntä paliskunnan toiminnan ja poronhoidon keskeytyksettömän jatkuvuuden turvaamiseksi.

Ehdotetut poikkeukset ovat myös yhteisalueain, yhteismetsälain sekä poronhoitolain osalta olleet sellaisinaan voimassa 4 päivästä toukokuuta 2020 alkaen ja ne on käytännössä havaittu erittäin tarpeellisiksi ja toimiviksi covid-19 epidemiasta johtuvaan poikkeukselliseen tilanteeseen reagoitaessa. Ehdotettavalla lailla 2. jatkettaisiin näiltä osin lain 301/2020 voimassaoloaika kesäkuun 2021 loppuun saakka muuttamalla lain voimaantulosäännöstä (3 §). Laki säilyisi sisällöllisesti täysin muuttumattomana.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Maa- ja metsätalousministeriö on lisäksi vastaanottanut Maanmittauslaitokselta aloitemuistion nykyisen kiinteistömuodostamistoimitusta koskevan väliaikaislain voimassaolon jatkamiseksi epidemian jatkuessa. Esityksen kiireellisyyden vuoksi on tarpeen poiketa kuulemista säädösvalmistelussa koskevista ohjeista, eikä esityksestä ole järjestetty normaalin pituista lausuntokierrosta. Lausumismahdol-

lisuus varattiin 30.10-6.11.2020 seuraaville tahoille: oikeusministeriö, Maanmittauslaitos, Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset, Lapin aluehallintovirasto, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA, Suomen metsäkeskus, Saamelaiskäräjät, Kuntaliitto, Kalatalouden keskusliitto ry, Suomen yhteismetsät ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, ProAgria Keskusten Liitto ja Paliskuntain yhdistys.

Lausunnonantajat tukivat esitysluonnosta yksimielisesti. Oikeusministeriö ei pitänyt tarpeellisenä lausua asiasta.

4 Voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että lait tulevat tullaan voimaan mahdollisimman pian.

5 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Kiinteistömuodostamistoimintaa koskevista väliaikaisesti sovellettavista poikkeusmenettelyistä on säädetty lailla, jonka voimassaoloa esitetään jatkettavaksi. Lakiehdotukseen ei sisälly asetuksenantovaltuuksia, joita olisi arvioitava perustuslain 80 §:n valossa. Kun poikkeusmenettelyt toteutettaisiin covid-19 -epidemian vaikutusten keston rajattuina, määräaikaisina erityislakeina, poikkeuksia ei voitaisi myöskään täsmentää siihen lainsäädäntöön sisältyvin valtuussäännöksiin, jota määräaikainen poikkeussäännös täydentää. Poikkeusmenettelyjä koskevat säännökset ovat täsmällisiä, ja ne täyttävät perustuslain 2 §:n 3 momentissa säädetyn lainalaisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Maanmittauslaitoksen havaintojen mukaan tähän mennessä ei ole havaittu olevan sellaisia yksittäistapauksellisia ennakoimattomia vaikutuksia asianosaisille, joiden ilmenemistä pidettiin mahdollisena myös alkuperäistä hallituksen esitystä koskeneessa maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (4/2020).

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Esityksessä ei ehdoteta puuttumista olemassa oleviin sopimussuhteisiin tavalla, joka muodostuisi ongelmalliseksi perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuuden suojan kannalta.

Esitykseen sisältyvillä kiinteistötoimitusmenettelyä koskevien väliaikaissäännösten voimassaoloa jatkavilla säännöksillä oletetaan olevan elinkeinotoiminnan jatkuvuutta ja taloudellisista aktiivisuutta edistävä vaikutus tilanteessa, jossa tuensaajien, infrastruktuurihankkeiden ja näitä palvelevien yritysten toimintaedellytyksiä rajoittavat paitsi covid-19 -epidemiasta aiheutuvat riskit myös kokoontumis- ja liikkumisrajoitukset.

Esityksellä ei rajoiteta perustuslain 9 §:ssä säädettyä liikkumisvapautta eikä 13 §:ssä säädettyä kokoontumis- ja yhdistymisvapautta. Esityksessä ei rajoiteta voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvia osallistumismahdollisuuksia miltään osin. Esityksen tavoitteena on lieventää covid-19 -epidemiasta aiheutuvien edellä mainittuihin oikeuksiin kohdistuvien, muussa laissa tai sen nojalla säädettyjen rajoitusten vaikutuksia kiinteistötoimitusmenettelyiden osallistujiin, yhteismetsälain ja yhteisalueain mukaisiin osakaskuntiin sekä paliskuntiin.

Yhteismetsien ja yhteisalueain mukaisten osakaskuntien osalta ehdotetaan mahdollisuutta järjestää osakaskuntien kokoukset sähköisesti esimerkiksi puhe- tai näköyhteyden sallivalla sähköisellä tai teknisellä viestintävälineellä. Jos osakaskunnan sääntömääräinen kokous osuisi ajankohtaan, jolloin liikkumista ja kokoontumista rajoitetaan, kokous voitaisiin osakaskunnan

sääntöjen tai ohjesäännön estämättä siirtää pidettäväksi mahdollisimman pian esteen lakkaamisen jälkeen. Kysymys on määräaikaisista poikkeuksista laissa, säännöissä tai ohjesäännössä määriteltyihin osakaskunnan menettelyihin, joiden soveltaminen on rajattu mahdollisimman vähäiseksi puuttumiseksi osakaskunnan päätäntövaltaan kuuluviin seikkoihin.

Vaikka jatkettavaksi ehdotettava sääntely sisältää muutoksia, joilla voi olla vaikutuksia omaisuuden suojan toteutumiseen, tarkoituksena on nimenomaan turvata näiden oikeuksien toteutuminen, koska ilman sääntelyssä ehdotettuja muutoksia ei kokouksiin osallistuminen olisi mahdollista koronavirusepidemian johdosta tehtyjen rajoitusten vuoksi. Nyt ehdotetun sääntelyn voidaan katsoa olevan perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta paitsi hyväksyttävää, myös painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa (PeVL 45/2014 vp).

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisen järjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kiinteistönmuodostamislaisissa tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislaisissa tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain (302/2020) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä toukokuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

yhteismetsälaissa ja yhteisaluelaisissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismetsälaissa ja yhteisaluelaisissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain (301/2020) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä toukokuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19.11.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

1.

Laki

kiinteistönmuodostamislaisissa tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislaisissa tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisessä covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetun lain (302/2020) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä toukokuuta 2020 ja on voimassa vuoden 2020 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä toukokuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

2.

Laki

yhteismetsälaissa ja yhteisaluelaissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismetsälaissa ja yhteisaluelaissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain (301/2020) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä touko-
kuuta 2020 ja on voimassa vuoden 2020 lop-
puun.

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä touko-
kuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään kesä-
kuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .